

Locuinti'a Redactorului
si
Cancelari'a Redactiunii
e in
Strat'a Morariloru Nr. 15.

Scrisorile nefrancate nu se voru
primi decat numai de la corespon-
dintii regulari ai „Federatiunii.”
Articolii tramisi si nepublicati se
voru arde.

FEDERATIUNEA

Diurnalu politicu, literariu, comercialu si economicu.

Va est Mercuri-a, Vineri-a si Dominec'a.

Pretulu de Prenumeratiune:
Pre trei lune . . . 3 fl. v. a.
Pre siese lune . . . 6 „ „ „
Pre anulu intregu . 12 „ „ „

Pentru Romanii a:
pre a. intregu 30 Fr. = 30 Lei n.
„ 6 lune 15 „ = 15 „ „
„ 3 — 8 „ = 8 „ „

Pentru inserzioni:
10 cr. de linia, si 30 cr. taca tim-
brale pentru fiace-care publica-
tiune separatu. In locul deschisu
20 cr. de linia.
Unu esemplariu costa 10 cr.

Invitare de prenumeratiune

la

„FEDERATIUNEA“

pre triluniulu IV (oct.—dec.) 1870.

Incependu-se cu 1. octomvre st. v. triluniulu IV.
(oct.—dec.) alu anului curinte, rogamu pre p. t. dori-
torii de a ave acestu diurnalu, se binevoiesca a grabi cu
prenumeratiunea pana la acestu terminu.

DD. abonati, alu caroru abonamentu espira cu
finea triluniulu iulu—septemvre, voru binevoi a-si
reintnoi, fara intardiare, abonamentele, er' pre acei DD.
abonati, cari n'au respunsu inca pretulu de prenume-
ratiune, i rogamu, se binevoiesca a-si rafu socotelele.

Pretulu de prenumeratiune se pote vedé in fruntea
foiei; remane si pre viitoriu acelu-a-si.

Ne rogamu a se scrie legibitu si preci-
su: numele, locuinti'a, post'a ultima si post'a principale.

Administratiunea.

Adunarea pentru infintiarea teatrului romanu de dincóce de Carpati.

Siedinti'a a dóu'a, tienuta in Dev'a,
5. oct. a. c.

Presiedintele, dr. Iosifu Hodosiu, deschide
siedinti'a de asta-di la 11 ore si trei patrarie. Dupa
cetirea si autentizarea procesului verbalu alu sie-
dintiei de ieri, dlu secretariu Iosifu Vulcanu
da cetire telegramelor felicitatorie tramise de in-
teliginti'a romana d'in Satu-Mare, Aradu, Seini,
Bai'a Mare, Sioment'a-Mare, de romanii d'in Pest'a
si de corulu vocalu d'in Timisor'a. — Se primes-
cu cu aplause viue.

Raportorulu comisiunei de trei pentru in-
scrierea membriloru, dlu I. Papiu, relateza, ca
resultatulu subsriptiuniloru de membri ai societati-
tii teatralei face sum'a totale de 4025 fl., oferte si
bani gat'a. De membru fundatoriu cu taca de
1000 fl. s'a incrisu dlu vice-comite Georgiu
Ciolanu, care fu salutat de adunare cu
aplaude viue.

Dlu presiedinte aduce la cunoscinti'a adunarii,
ca au mai sositu doue telegrame salutarie, si a
nume, unulu de la momentulu lui Petru Maioru,
tramisu de romanii d'in Bud'a, era celu-a-laltu
d'in Maramuresiu. — Se primescu cu aplause
entusiastice.

Dlu secretariu alu comitetului de cinci d'in
Bud'a-Pest'a, Iosifu Vulcanu, relateza ca la
numitulu comitetu s'au inrisu 30 de membri cam
cu 4000 fl. Dupa ace'a adunarea se declara de
constituita, si apoi se incepe discussiunea asup'a
„Proiectului de statute,” elaboratu de comitetulu
de cinci d'in Bud'a-Pest'a.

Dupa cetirea proiectului, ie cuventulu dlu ad-
vocatu si fostu comite supremu Piposiu, care
ar'andu necesitatea imperativa a infintiarii unui
teatru pentru romanii de d'incóce de Carpati, reco-
menda adunarii, prin cuvinte calduose, primirea
proiectului de basa pentru desbaterea speciale. —
Se primescu cu unanimitate.

Incependu-se desbaterea speciale, se adopta,
fara observare, titulu proiectului. La §. 1, dlu
Lazaru Petco propune eliminarea expresiunei
„de d'incóce de Carpati.” Propunerea e spriginita
de dnii Piposiu si Danila. Dlu Augustu
Horsia sustiene, ca teatre romane existu degi
mai multe si, pentru ca se se pota face deosebire
intre teatrele de d'incóce de Carpati si intre alu
nostru, se declara pentru textulu proiectului.
Dlu I. M. Moldovanu sustiene, ca teatrulu
ce voimu a infintiá, cuprinde pre toti romanii
cari locuescu in statulu acestu-a, si eschide pre
toti cari locuescu aiurea; deci, de ora-ce expresiun-
ea d'in cestiune precizeza scopulu, adopta textulu

proiectului (Aplause.) Dlu protopopu, Gusti,
consente cu vorbitoriulu antecedinte, numai ca do-
resce, ca §-ulu d'in cestiune se se intregesca estu-
modu: „Se institue una Societate pentru crearea
unui fondu, d'in care cu tempulu se fia posibila
infintiarea unui teatru nationalu romanu de d'in-
cóce de Carpati sudici-orientali.” Venteru
pledéza pentru textu — Se submite la votu, si
se respingu amendementele, primindu-se textulu
proiectului.

§-ii 2 si 3 se primescu fara neci una obser-
vare. La § 4, dlu inspectoru scolaru, Szerenle
y, propune ca, in interesulu societati, se se dca:
„Toti potu deveni membrii societati.” Secula
propune combinarea §-ului 4 cu alu cincelea,
d'cundu-se: Membrii societati sunt, etc. — Dr.
Racuciu pledéza pentru stergerea numitulu §.
Densusianu spriginescu propunerea lui Se-
cula. — Gusti se deschiera pentru sustinerea §-
lui, numai ca doresce, ca acelu-a se se modifice
estu-modu: „De membri ai societati potu deveni
toti acei-a, cari contribuescu la formarea fondului
teatralu.” Dlu presiedinte d'ce, ca tote propunerile
de pana acum'a, facute de dnii propunetori, sunt
numai stilistice, pre candu aci se trateza despre
eliminarea §-lui cestiunatu. Domn'a sa e de opi-
niunea ca §. 4 se se sterga, er' alu 5-le se for-
meze §. 4, care va ave se se incepa: „Membrii
societati sunt,” etc. — Se primescu.

La punctulu a) d'in §-ulu 4, Secula pro-
pune reducerea tacei de 1000 fl. pentru membrii
fundatori la 500 fl. Lazaru Petco primescu pro-
punerea dlui Secula, inse doresce se se preci-
seze expresiunea „in bani gat'a séu in obligatiune
formale.” — Dlu presiedinte Hodosiu replica
vorbitoriulu antecedinte, ca sub „dani gat'a“ nu
se intielege numai monet'a sunatoria, ci si char-
tiel'e de statu cu valore de bani; era expresiunea
„obligatiune formale“ va fia facia de societate con-
tractu cu potere obligatoria. — Densusianu
adopta propunerea lui Secula, inse doresce se se
formuleze estumodu: „a) fundatori, cari dau odata
pentru totu de-un'a in bani gat'a séu in obligatiu-
ne de statu 500 fl.” — I. Francu nu vede
destulu de precisata expresiunea „in obligatiune
formale“; deci doresce se se decida, candu are se
se solvesca capitalulu, si cate percente. — Rds. D.
Simeonu Balintu e contra defigerei tempului,
candu trebue solvit capitalulu, ci acést'a se se
lase in vointi'a fiasce-carui-a, care va ave se sol-
vésca interesele anuali, pana candu va fia refuitu
capitalulu. Gusti adopta amendementulu lui
Secula, inse cu adausulu „celu putienu“ 500
fl., pentru ca se nu se restringa vointi'a ni-
menui-a de a contribui si mai multu decâtu 500 fl.
Dupa una desbatere mai lunga, la carea partici-
para dnii Piposiu, I. M. Moldovanu si
Schiau, presiedintele submite la votu propune-
rea lui Secula cu adausulu lui Gusti, stilisata
estu-modu: „a) fundatori, cari dau una data pen-
tru totu de-un'a in bani séu in obligatiune formale
celu putienu 500 fl.” — Se primescu.

Dlu Secula propune stergerea alineei
prime d'in punctulu a), carea dispune, ca mem-
brii fundatori se potu represintá in adunariile ge-
nerali ale Societati si prin mandatari. — Se
primescu.

Punctulu b) d'in §-ulu 4 se adopta cu elimi-
narea cuventului „gat'a“. La punctulu c), dlu
Gusti afla pre-elastica expresiunea „séu n'au
calificatiunea personala d'a fia membrii ordinari ori
fundatori“; dreptu-ce propune eliminarea acestui
pasagiu. Lazaru Petco doresce ca punctulu c)
se se modifice precum urméza: „Toti acei-a, cari
contribuescu mai putienu de cátu membrii ordi-
nari, sunt membrii ajutatori.” Dr. Iosifu Hodosiu
stiliséza punctulu d'in discussiune estu-modu:
„c) ajutatori, cari contribuescu mai putienu de cátu
membrii ordinari.” — Se primescu.

§. 5. se adopta fara modificatiune; d'in §-ulu
6. se elimineza pasagiulu „respectiv mandatarii
loru“; era §-ii urmatiori 7, 8 si 9 se admitu fara
neci una observatiune. Dlu Secula propune, ca
punctulu a) d'in §-ulu 9 se se intregesca estu-

modu: „a-si alege unu presiedinte si unu vice-
presiedinte pentru unu periodu de trei ani, cari
totu-una-data voru fia si presiedintele si vice-
presiedintele comitetului. — Se primescu. Punctele b,
c, d, e, f. si g. se admitu fara observare.

(Va urmá.)

De pre campulu resbelului.

Lovirile, cari ni se anuncia d'in Tours, cu
datulu 6. octomvre, au avutu locu in directiune
nordica de cinci mile de Orléans, intre trupele
prusesci si gardele natiunali francesc. Buletinulu
francesu ni apune despre una lupta eroica d'in
partea francesiloru, cari nu numai au impededatu
pre inimicu in mersulu séu, ci l'au alungatu si
d'in satele, pre cari le-a fostu ocupatu mai inainte.
Gardele natiunali francesc au causatu confusiune
mare in corpurile respective ale prusiloru, si au
ocupatu cetatea Toury.

Resbelulu de guerilla in Franci'a se desvolta
d'in ce iu ce mai tare. In departementulu Gers
s'a formatu unu corpu de voluntari, ai carui-a
membri sunt imbracati in vestminte negre, si ob-
serva cea mai stricta tacere. Tote comandezle se
dau prin semne. Acestu corpu consiste d'in 50
venatori escelinti, cari sunt inarmati cu pusce
asié numite Minié. Stendardulu loru porta unu
capu de morte. Nime nu cunosce pre conducato-
riulu corpuliu, care porta tote specele. Se d'ce,
ca acelu-a ar' fia unu principe de Orléans.

Unu corespundinte prusescu publica, cu pri-
vire la ultim'a erumpere norocosa a francesiloru
d'in Bitsch, intemplata in 30. sept., urmatoriele:
„Despre ultim'a erumpere a francesiloru d'in 30.
sept. ve potu comunicá, ca scopulu ei a fostu, a
provedé fortaret'i'a cu proviantu nou. Intreprinde-
rea fu usurata mai alesu prin impregiurarea, ca
assediarea a fostu devenitu forte slaba prin absen-
tarea tunurilor assediatorie, precum si prin de-
partarea ambeloru regimente bavarese de infan-
teria.

Padrea fortaretiei era incredintiata era-si nu-
mai Landwehr-ului, care s'a fostu mai luptatu
una-data cu bravura mare contr'a inimicului po-
ternicu. Dovere, ca de asta-data scopulu principalu
alu erumperei trebue se se ajunga pre deplinu.
Sub decursulu luptei, carea incepu pre la mediulu
noptii, li succesa tieraniloru francesi a strabate
in fortaretia cu carale loru incarcate. Demaneti'a,
francesii renoir'a erumperea cu poteri duplicata,
inse trebui se platesca scumpu acésta incercare,
perdiendu 60 morti si raniti.

Totu in díu'a de 30. sept. a facutu si gar-
nison'a d'in Parisu una erumpere, despre carea
cetimu in unu raportu prusescu d'in cartirulu ge-
neralu alu regelui, cu datulu Ferrières, 30. sept.,
ca acésta erumpere a fostu esecutata de doue di-
visiuni d'in corpu de armata alu generalului Vi-
noy, care, conformu marturisirei prisionieriloru fran-
cesi, a condusu insu-si lupt'a. Numitulu raportu
contiene urmatoriele: Francesii numai au demon-
stratu in ambele loru aripe, pre candu ataculu
centrului loru a fostu forte seriosu si s'a inceputu
cu energia mare. Inse resistinti'a trupeloru d'in
corpuliu alu 6. de armata (generalulu de cavaleria
Tümping), si in specie a divisiunei 12. (genera-
lulu Hoffmann) au nimicitu tote planurile inimi-
cului. Ataculu simulatoriu alu aripei drepte a fran-
cesiloru a fostu indreptatu, d'in fortulu Issy, con-
tra corpuliu 5. de armata; ataculu celu adeveratu
fu intreprinsu d'in forturile Montrouge si Bicêtre
contra corpuliu 6. de armata, era ataculu simula-
toriu alu aripei stange contra corpuliu 11. Lupt'a
principale s'a intemplatu la Villejuif, Chevilly,
Thiais si Choisy; ea s'a inceputu la reveratulu
dioriloru, si s'a terminatu la 11 ore, cu perderea
totale a francesiloru.

Dupa epistolele d'in Metz, datate d'in 4. oct.,
de vre-o câte-va dle se observa una miscare si
activitate neindatenata in intrulu fortificatiuniloru
de la Metz, d'in cari se pote combiná séu la una
erumpere mare, séu la ore-si care manevra, ce

stă în legatură cu încercarea unei erumperi. Conform diariilor d'în Brussel'a, în parcul de acolo a cădutu unu balon de aer, în care, între mai multe epistole, se afla și una sîedula, pe carea stă scrisu: „Bazine și Leboeuf au duelatu, și ambii sunt greu raniti. Canrobert a primitu comand'a. Ve pregatiti la evenimente importante. — Metz, 2. oct. Delatour, adjutantele generalu alu armatei renane.“

Tempulu va arătă în cătu sunt adeverate aceste sciri ale diariilor belgiane; ăra cătu despre noi, suntemu de firm'a sperantia, că comandantii francesi, considerandu periculu și fortunele grele, cari parte s'au descărcatu degiă, parte amenintia a se descărcă inca de acum înainte cu una furia și mai turbata a supr'a patriei și natiunii lor, în locu d'a se certă și bate între sine, voru scî evit'ă chiaru și numai apariti'ă discordiei, pentru ca estu modu, uniti în cugete și în scîtiri, s'ă mora cu arm'a în m'ana pentru liberarea patriei lor de ordele inimice, eredit'ă de la regimulu personalu de trista memoria alu lui Napoleon III.

Dupa telegramele d'în Tours, datate d'în 7. oct., resistinti'a în departamente creace d'în ce în ce mai tare; tieranii sunt resoluti a tai'ă prusiloru transport'ările de munitiune. — Organizarea armatelor se eșecuta cu activitate mare. — Se pare, că prusii voiescu s'ă strabata în departementulu Normandiei, d'în care cauza s'au lăsatu degiă contr'a-mesurile necesare, și vitele s'au transmis parte în centrulu Franciei, parte în Angli'a. — Se accepta sosirea a lor 10.000 fetiori, trupe d'în Algeri'a. — Zuavii papali au sositu degiă în Tours, și voru form'ă unu corp de 6000 fetiori. — 10.000 garibaldiani au sositu în Chambéry. — Bombardarea Parisului este imposibila, de ora ce tunurile d'în forturile detașate porta în departare de 8000 metre. Departementulu Aube e curatitu de inamicu.

Dupa alte sciri d'în Tours, la Bruyères s'a intemplat, în 6. oct., una lupta contr'a 8000 de prusi; generalulu Dupret f'ă ranitu; francesii și au ținutu pusețiunea. Prusii înainteza spre Neubreisch. Gardele natiunali au respinsu, în Givres, 2000 de prusi; inimiculu a renunțiatu la mersulu s'eu contr'a St. Quentin. — Garibaldi a sositu în Marseille. — Telegramele d'în Berlinu signalizeza, că cetățile Mezières și Soissons se voru predă cătu mai curundu; tote tunurile asediatorice au sositu înainte Parisului. Unu altu telegramu oficialu d'în Berlinu, datatu d'în 8. oct. contine: „Corny, înainte Metzului, 8. oct. Ieri dupa media-di, divisiunea Kummer f'ă atacata preste Voipy. Inimiculu f'ă respinsu pretotu-indenea cu perderi mari. D'în partea inimicului a participatu gard'a; totu în acestu tempu, pre tiermurulu dreptu alu Mosellei au luptatu mai multe divisiuni. Perderile divisiunii Kummer și ale corpului 10. de armata se specifică la 500 fetiori, ăra ale corpului 3. de armata la 130.

Dupa scirile d'în Evreux, unu corp prusescu de armata, care înainte spre Evreux, s'a retrasu cătra Nantes. — Se anuncia d'în Bellegarde, că prusii se afla în departare de 16 kilometre de Pithiviers; prefectulu d'în St. Quentin comunica, că prusii stău în departare de trei mile de acolo, și că acesti-a voiescu s'ă atace cetatea Quentin; baricadele voru fi aperate de gardele natiunali și de pompieri.

Unu telegramu d'în Brussel'a, datatu d'în 9. oct., spune: St. Quentin, cu tote că e cetate deschisă, a resistatu atacului prusiloru; prefectulu a conchiamatu poporatiunea sub arme, carea a și acursu în masse. Baricadele d'în suburbii fure aperate cinci ore întrege contr'a atacurilor prusesci. În fine, prusii se retraseră; aperatorii avure perderi neînsemnate; prefectulu f'ă ranitu; prusii au suferitu perderi mari. Entusiasmulu în cetate e forte mare.

O țiera nefericită.

La 1290, Radu Negru, domnulu țierei Oltului, trecu muntii și lasă această țiera. Caus'a ni este prea cunoscută. Nesuinti'a regiloru Ungariei ăra adeca de a face d'în această țiera una filială a Bisericei apusene. Scopulu nu s'a ajunsu, înse de atunci înceoc, inimicii nostri s'au nevoitu în totu modulu a o descrie cu colorile cele mai negre, numai și numai ca s'ă o pota lipsi de drepturile sale avitice. Lasandu d'în vedere pre cele mai vechie descrieri, ore s'ă atingemu informatiunea lui Brustu, pe care unu domnu romanu o numi în adunarea Comitetului pre-bine paschilul? S'ă o trecemu și pre această, pentru-că legitimizeza s'eu rectificarea respectivilor actori se accepta cu ocaziunea intruniri celei mai de aproape a Comitetului. Tendinti'a acestui paschilul, o pricepem cu totii, f'ă defaimarea întregei populatiuni romane d'în di-

strictulu Fagarasiului. Omulu ar' fi cugetatu că între impregiurările critice de asta-di, domni ministrii n'au avutu tempu de a lu'ă actu despre unele minciune grosolane, ca acelea. Dăra n'a fostu asié.

S'ă revenimu la una altă descriere nu mai puțin tendentiosă, carea are totu acelu scopu. Această descriere a estu d'în condeiulu unui individuu de nascero romanu, intielegu pre junele juristu și actuariu langa Dlu inspectoru de școle Réthi, Elia Goga. O descriere mai urtiosă nu am fi acceptatu nici dela unu strainu.

Seimu, că ministeriulu magiaru a incredintiatu pre Dni inspectorii a face visitatiuni prin ținuturile respective, cu scopu de a se inform'ă despre tote școlile, fie confesiunali, fie comunali, că ore corespundu legii școlare d'în 1868, și respective articolulu 38. d'în acea lege.

Inse Dlu Réthi, care nu posedă cunoștinți'a limbii romane, ave'ă trebuința de unu romanu, care pricepe această limbă, înse s'ă fie „becșules oláh magyar ember (adeca: fából vaskarika. Red.), și pre acelu omu, dacă lu caută cu lamp'a lui Diogene, nu-lu găse'ă mai bunu de cătu pre dlu Elia Goga. Deci fiindu convinsu despre fidelitatea d'insului, lu și tramise în visitatiuni, și inca cu mandatu specialu — precum se exprime D. Elia Goga — ca protocolulu respective notițiile despre deosebitule școle confesiunali — pentru-că în districtu până acuma tote sunt atari — s'ă le duca în limb'a magiara. Destulu dăra că D. Elia Goga, ca actuariu s'eu vice-inspectoru școlasticu a estu în visitatiunea școlerulu districtuali. Însemnu inca ael, că d'insulu este unu teneru, care și-a facutu studiile în Blasiu.

S'ă trecemu la fapte. Dlu Elia Goga începe descrierea școlerulu cu școl'a d'în Voil'a. Spre orientarea on. publicu, voi însemnă ce-va despre această școlă, ca s'ă potemu mai bine cunoșce tendinți'a Dlu vice-inspectoru.

Școl'a d'în Voil'a este unu edificiu ca-si care puțin ba potu dice nici unulu nu este în Transilvani'a, intielegu comunole de una categoria cu Voil'a, carea nu numera mai multu de 120-130 de numeri; acestu edificiu e cu etagi, are 4 chilie mari pentru școlari, 4 chilie pen- invetiatiori, doue camere și unu colariu, și această școlă s'a edificatu, ca prin farmecu, într'unu singura vera școl'a este prevediuta cu cele absolutu necesare, precum prescrie legea, §. 11. art. 38-1868, adeca cu scaune pre-corespunditorice, table, map'a Transilvaniei, map'a pamentului sacru pentru istori'a biblica; ăra ce se țiene de obiectele de invetiamentu, pre cari le prescrie memoratulu §., nu lipsesce decătu ce'a ce se pretinde sub liter'a k, adeca gimnastic'a. ăca cum stă școl'a d'în Voil'a.

Si ce s'ă vede? Dlu Elia Goga dice în raportulu s'eu, că școl'a n'are instrumente acomodate pentru invetiamentu, fetitiile nu se instruedia separatu de baieti. Ei bine, baietii d'în școl'a d'în Voil'a au invetiatu tote studiile prescrie de lege, dovedă spre această e, că baietutu Iosifu Oprisiu, fiulu preotului gr. cat. d'în Dridefu, f'ă primitu la Blasiu în prim'a clasă gimnasială; dovedă sunt și cuvintele dlui colonelu Dobler d'în Fagarasiu care, participandu la esamenulu d'în Voil'a, d'ise invetiatorului: „Me miru, Dle invetiatoriu, cătu ati potutu face într'unu singuru anu!“ A mai lătu parte la acestu esamenu si d. notariu dela oficiatulu d'în Fagarasiu, care ăra plenipotentiatulu Dlu inspectoru, și s'a reintorsu multumitu, si dlu Elia Goga scie totu-si s'ă află greutăți, d'icundu că fetitiile nu sunt separate de baieti. Ei bine, în §. 29. d'în art. 38-1868, legea prescrie: Baietii și fetetele sunt de a se instrui deosebitu, și, în cătu se pote, în salone deosebite. Asié dăra, dacă numerulu de fete nu este asié mare, în cătu s'ă se recera încaperi deosebite, e de ajunsu dacă baietii și fetitiile se deosebescu în scaune; și apoi această tocmai asié a fostu în școl'a d'în Voil'a. În fine, Dlu Elia Goga observa, că de altmintrele școl'a d'în Voil'a e școlă sdravenă. Cine nu vede ael contradicerea?

Văsinu arătă, dle Redactore, relațiunea numitului domnu despre tote școlile d'în districtu, înse me temu a abusa pre-multu de pacienci'a on. publicu, deci me voiu margini numai la unele mai notabili.

Asié, despre comun'a Margineni, numitulu Dnu vice-inspectoru dice că, afara de o școlă escelentă și unu invetiatoriu perfectu, altu ce-va nu are. Acum, dacă școl'a e escelentă, invetiatoriu perfectu, ore invetiatoriuulu nu va scî propune studiile preținse de lege, cu at'ă mai vertosu, că cartile le cumpera parentii? Despre Vaid'a-Recea d'ice, că n'are instrumente corespunditorice; prin ce'a ce dovedesce, că nu cunoșce legea, că-ci cu progresulu baietiloru d'în Vaid'a-Recea e indestulitu totu oficiatulu d'în Fagarasiu. Si numai Dlu vice-inspectoru caută nodu în papura. Dieu, dacă se va țiené de calea apucată, pote fi siguru, că va dobandi ce'a ce accepta.

Urmeza acuma contradicerea cea mai mare a dlui Goga cu privire la școl'a normale d'în Ohab'a. A nume Dlu Goga dice ăra-si, că această școlă n'are instrumentele corespunditorice. Puncti man'a pre consciința, Dle Goga, si di me a culpa! Vedutu-ai Dta în școl'a d'în Ohab'a map'a Transilvaniei, a Europei, globulu, vedutu-ai dta mapele de parete pentru istori'a naturală, cari corespundu tote §. 11. art. 38-1868? Deci, cetindutu înca odăta raportulu, caută s'ă rosiesci, de-ora-ce școl'a normală d'în Ohab'a are tote recuisitele necesare, conformu

prescrierulu legi. Si apoi, dacă d'ici odăta, că instrumentele de invetiatura nu corespundu, pentru-ce nu remani consecințe acestei afirmatiuni; pentru-ce te lasi a cadé în cea mai neaudită contradicere, afirmandu: că școl'a d'în Ohab'a e una școlă distinsă, s'eu în limb'a d'tale: „k i t ũ n ō i s k o l a?“ Cum pote s'ă fi una școlă distinsă, dacă i lipsescu instrumentele cerute de lege? Vedi, vedi, unde pote ajunge omulu pre-zelosu!

Eu am amblatu, Dle Goga, în tote școlile menționate, și am aflatu că tote corespundu legi, și cu tote aceste, în finea observatiuniloru D'tale speciali, D'ta mai afirmi că nici în un'a nu se propunu studiile prescrie de §. 11. art. 38. Asié dăra nu mai trebuia s'ă-ti faci de lucru cu descrierea speciale a totorulu școlerulu d'în Districtu, că-ci „e de ajunsu una botă la unu caru de ole.“

Șci d'ta, ce diceai într'una comună unu invetiatoriu, care ti-fac'ă observatiunea, că numai prin d. Réthi ai ajunsu la acestu postu, pre care d'ta lu-numiai grasu, ăra eu lu asemenu cu rou'a demanetici: „că în totu reulu oste și ce-va bunu.“

Cu asemene conduită, Dle Goga, opiniunea publică d'în Districtulu Fagarasiului te va cunoșce curundu, cine esti și ce voiesci.

y.

De la isvorulu Tisei, oct. 1870.

Vinu a vi notifică immormentarea preparandiei romane d'în Sighetulu-Marmatiei.

În viet'i'a sa de 9 ani, acestu institutu românescu, infintiatu d'în ințiativ'a dlui Iosifu Manu, susținutu prin ofertele generose ale romaniloru nostri binevoitori, și diresu de zelosulu profesoru Ionu Busitia, a prescratu multa sementia bună în pamentulu necultivatulu inca alu romaniloru d'în Maramuresiu; și, dacă promptitudinea de sacrificie natiunale ar' fi fostu mai durabilă și mai intensivă în simulu stranepotiloru divinului Dragosiu, acea școlă romanesca ar' fi potutu servi inca, în tempuri îndelungate, dreptu focariu fecundu de sentimente romanesce și de cultura natiunale, nu numai pentru noi, ci și pentru fratii nostri d'în prefecturele vecine.

Ei bine, bună-voinți'a unoru puținii a fostu mica, nesuficiente pentru conservarea preparandiei noastre; dlu Eötvösiu nu întârdiă a întrebuintiă ocaziunea binevenită d'în nepotinți'a noastră: ni dăde preparandiă magiara, unu sorgentu abundante de spiritulu magiarisatoriu. Fondulu preparandiei romane este datu în arenda, cu tote localitățile sale, pre unu anu preparandiei de statu. De la prim'a octobru, spiritulu dlui Eötvösiu va plană d'asupra ruinelor preparandiei noastre, pentru a sugrumă și invenină creatiunile geniului românesc. Vertutea și tenacitatea seculară a Romaniloru d'în Maramuresiu nu ni permite inse a desperă. În anii venitori sperăm a avé unu alumnatu de studenți romani seraci, în loculu preparandiei repausate.

Arciducele Iosifu, ca comandante supremu alu honvediloru magiari, dupa-ce și-fecce calatori'a printre muntii Transilvaniei, ispitindu secretele speluncelor și strimtoriiloru carpatine, ajunsu în 25/9, dupa 8 ore deminēti'a, întregu și sanetosu, în mediu-loculu nostru. La 9 ore a. m. luă în revista regimentulu 33. de honvedi, asediatu în castre, langa Sighetu, în apropierea Tisei. Manevrelle desfășurate în onoea ospelii înaltu ținera până la media-di și me convinseră, că „kanyarodj“-urilo nu convinu de locu urechiloru romanului, nu eredu, s'ă-lu pota însufletii vre odăta pentru așerarea patriei. — Dupa dejunulu lătu de la 12-3 ore d. m., arciducele porni cătra confiniile Galiciei, pentru a recunoșce strimtoarea de la Iablontia. Domni nostri lu-insocira pretotindene cu banderie improvisate ad hoc. În 26/9 ser'a, la 8 ore, resosi la Sighetu, unde f'ă intemplat cu conductu de facile și salutatu în limb'a lui Arpadu. Elu respunse în ace'a-si limbă, multiamindu, în cuvinte frumoșe, pentru bună primire, și asigurandu, cu voce poterică, că honvedii magiari voru arătă, pote, nu preste multu, că sunt demni de numele ce-lu porta. În diu'a urmatoria plecă, la 6 ore dem., cătra Satmaru.

Alteti'a sa, de siguru, n'a amblatu dupa flori de cucu printre Carpati. — Avemu înainte noastră evenimente mari, cari potu s'ă ne ingrigesca și trebué s'ă le așe pregatiti.

În d'ilele aceste sosira la Sighetu căti-va oficiari înalti de la linia, pentru a studiă coeländurile Marmatiei și a prepară cortelulu pentru 30 mii de fii d'ai lui Marte.

Economii nostri sunt forte ingrigiti pentru rezultatele muncii lor; tempulu ploiosu și rece, ce domină preste v'era, a nimicitu multe d'în sperantiile lor. Marmatiizii traiescu, mare parte, d'în prasițulu vitelor; poteti enge'ă dăra, cătu de tare voru sent'ei l'ps'a fenului, care numai în diumetate reprezenta cantitatea adunată în anii regulari. Bucățele nostre sunt puțin și puțin sanetose. Muntii Marmatiei, mare parte, sunt înveliti cu nouă. Ne apropiăm de Siberi'a.

Consemnatiunea

ofertelor suscrise si solvite pentru institutul de fete din Oradea-Mare.

Nr. currite	Numele daruitorului	Locuinta	Sum'a oferita		Sum'a solvita		Observatiuni
			fl.	cr.	fl.	cr.	
1	Maria Covaciu n. Al-másy	Oradea-M.	100	—	—	—	
2	Paulina Romanu n. Covaciu	"	—	—	200	—	
3	Ioanu Popu canon.	"	200	—	—	—	
4	Ioanu Farkas cur.	"	200	—	—	—	
5	Mihailu Végső protop.	"	200	—	—	—	
6	Iustinu Popiu vic. rect.	"	200	—	—	—	
7	Vasilu Nyisztor can.	"	100	—	—	—	
8	Cristina Popu n. Cretiu	Girisiu	100	—	—	—	
9	Vasilu Popu advocatu	Satu-Maro	100	—	—	—	
10	Gavrilu Kiss propriet.	Sarsigu	50	—	50	—	
11	Nicolau Borbola prep.	Oradea-M.	50	—	—	—	
12	An'a Dragosiu	"	40	—	—	—	
13	Paulu Vella	"	40	—	—	—	
14	Unu canonicu rom. cat.	"	—	—	50	—	
15	Altulu	"	—	—	20	—	
16	Ioanu Corhanu can.	"	20	—	—	—	
17	Unu canonicu rom. cat.	"	—	—	20	—	
18	Nicolau Zsiga sen. neg.	"	20	—	—	—	
19	Constantina Cretiu n. Popu	Sititelecu	20	—	—	—	
20	Unu canonicu rom. cat.	Oradea-M.	—	—	10	—	
21	B. Bémer canonicu	"	10	—	—	—	
22	Des Echerolles	"	—	—	10	—	
23	Dna lui Franciscu Dunkel	"	—	—	10	—	
24	Alesandru Nedelcu	Pest'a	—	—	10	—	
25	Veduv'a Igu. Fauru	Oradea-M.	10	—	—	—	
26	Roder, canonicu	"	—	—	5	—	
27	B. Radivojevits Stof.	"	—	—	5	—	
28	Elia Darabanu	Decanesdi	10	—	—	—	
29	Georgiu Horvathu	Oradea-M.	5	—	—	—	
30	Iosifu Mezey	"	—	—	5	—	
31	Antoniu Janky neg.	"	—	—	5	—	
32	Catalina Geiszberg	"	—	—	3	—	
33	Dna de Mihailu Lazaru	"	—	—	2	—	
34	Francisca Kálmán	"	—	—	2	—	
35	Antoniu Frankl	"	—	—	1	—	
36	Vasilu Czibenszky not.	Bratka	—	—	5	—	
37	Paulu Popu iuristu	Oradea-M.	5	—	—	—	
38	Vasilu Imre pract. de adv.	Siomcuta	5	—	—	—	
39	Paulu Popu not.	B. Lazuri	—	—	4	—	
40	Iosifu Vancu not.	Rieni	—	—	4	—	
41	Dn'a Victoria Maximu	Temisiora	—	—	2	—	
42	Matheiu Huzella	Oradea-M.	—	—	2	—	
43	Teodoru Rosiu prof.	Beiusiu	—	—	3	—	
44	Ladislau Benchisiu	"	—	—	2	—	
45	Michailu Scuba	Oradea-M.	—	—	1	—	
46	Andreiu Corda neg.	"	—	—	1	—	
47	Dn'a de Franciscu Szabó	"	—	—	5	—	
48	Ioanu Sierbann	"	—	—	5	—	
49	Dn'a de Ribianszky	"	—	—	3	—	
50	Vasilu Bordasiu jur.	Lesiu	—	—	5	—	
51	Emilia Nicoliciu n. Drag.	Cartiagu	5	—	—	—	
52	Maria Görög n. Papp	Oradea M.	5	—	—	—	
53	Eduardu Kaiser	"	—	—	2	—	
54	Ladislau Györfy prep.	"	—	—	10	—	
55	N. Passau doct. regim.	"	—	—	1	—	
56	Ludovicu Kulcsár	"	—	—	1	—	
57	Filimon'sa	"	—	—	1	—	
58	Maria Kolendusz	"	—	—	—	50	
59	Veduv'a lui Georgiu Huzár	"	—	—	—	40	
60	Ved. Carolu Monhardt	"	—	—	6	—	
61	Teodoru Fassie jude.	Beiusiu	—	—	10	—	
62	Vasilu Bica not.	Tasiadu	50	in deobl	—	—	
63	Simeonu Horvath	Aiudu	—	—	2	—	
64	Michailu Fagarasianu	Teurea	2	—	—	—	
65	Iuliana Vancu n. Molnaru	Portelecu	5	—	—	—	
66	Leontin'a Romanu	Pest'a	100	—	—	—	
67	Vasilu Iutiu	Oradea-M.	100	—	—	—	
68	Gavrilu Popdanu	St. Andreiu	10	—	—	—	
Sum'a			1762		483	90	

(Va urmá.)

Siria, 6. oct. 1870.

Domnule Redactoru!

Ve rogu, să aveți bunătate a da locu in colonele multu pretiutului diariu „Federatiunea“ putneloru dar forte caldurosloru nostre orduri.

Comuna nostra basericesca gr. cat. romana, radicaudu-si unu orologiu in turnulu basericeii, s'a aflatu forte fericitu, candu Santia sa Domnulu Dr. Iosifu Papp Szilágyi, Episcopulu gr. cat. de Oradea Mare, s'a indaratu a daru d'in alu seu propriu una suma de 317 fl., spre acoperirea apeseloru acestui orologiu; — dreptu acea poporul nostru prin mine subscribulu pre calea publicitatii esprime Santiei Sale cea mai ferbinte multumita si recunoscintia fiesca.

Savu Vela m. p.
curatoru primariu.

De Langa-Lipov'a, sept. 1870.

D'in fonte siguru ni-a venitulu cunoscintia, ca Venerab. consistoriu scolaru d'in Aradu a donumitu pre preotulu si asesorulu consist. Vicentiu Schelegianu de inspectoru districtualu scolaru. — Deci facemu cunoscutu, ca acesta denumire nu va aduce venerab. consistoriu aradanu nici una onore, ca-ci comunele d'in cerculu, preste care este denumitu, au si inceputu a face pasi pentru a declara scolele de comunale, numai ca se nu li fia de inspectoru scol. acestu preutu plinu de patime.*)

Mai multi romani d'in doue comune.

Lá rogare espressa, publicamu urmatoriulu anunciu oficialu:

De la inspectoratulu scolasticu alu coteloru Crasn'a-Solnocu de mediu locu.

Nr. 247.

E. 1870.

Onorata redactiune!

Sunteti rogata cu respectu: binevoiti a da publicare in diariulu, ce rediget, anuciului aci acclusu.

Primiti spresiunea inaltei mele consideratiuni si veneratiuni, cu care am onore a fi alu onoratei redactiuni in Zelahu, 21. septemvre 1870.

stimatoriu

I. Kerekes m. p.,
inspectore scolasticu.

Anunciu.

Preparandia de statu d'in Zelahu cu cursulu primu se va deschide la 15 optovriu a. c. In acesta preparandia se primesce fia-care elevu cu trupu sanetosu si trecutu de 15 ani, care va documenta prin atestatu scolasticu (sentitu de timbru), ca a absolvitu cele patru clase inferioare de gimnasiu seu de scola reale seu scol'a civile, seu va depune esamenu d'in limb'a materna, aritmetica, geografia si d'in istoria in estensiunea, in care aceste sciintie se inventia in amintitele clase gimnasiale seu ale scolei reali si respective in scol'a civile.

Pre langa acestu cursu preparandiale ordinariu se infintodia si unu cursu preparandiale extraordinariu de unu anu pentru acei tineri cari, avendu etate de 20 ani, voru depune esamenu — afara de limb'a elina si latina — d'in studiile propuse in cele patru clase inferioare de gimnasiu seu de scola reale, respective in scol'a civile, seu voru documenta, ca au absolvitu numitele clase respective scol'a civile. Acesti tineri, la finea anului scolasticu depunendu cu succesu esamenu d'in studiile propuse, voru fi admisi la doctentura.

Elevii primiti in ori-care d'in aceste cursuri voru fi ajutorati cu bani de cuartiru si cu vuptu efliu in preparandia, seu in locu de aceste cu stipendie. — Mai multi tineri seraci, diliginti si cu portare buna, voru primi intretinere gratuita.

Inscrierile se voru intempra in 1—15 optovriu st. n. a. c., candu totu odata se voru tiené si esamenele de primire.

D'in siedinti'a consiliului diriginte, tienuta la 19 septembriu.

Zelahu, 21. septembriu 1870.

I. Kerekes, m. p.,

inspectore scolasticu alu coteloru Crasn'a si Solnocu-de-mediuloeu.

VARIETATI.

** (Primiramu) reportulu anuale despre gimnasiulu romanu greco-catolicu de Beiusiu pre anulu scolasticu 1869/70. Se constatamu, inainte de a face estrasulu d'in acestu reportu, progresulu ce incepe a lua unu terenu d'in ce in ce mai mare, in sensu romanescu, la gimnasiulu de Beiusiu. A nume, inainte de 1848, clasificatiunile precum si una mare parte d'in prelegeri erau magiare la acestu gimnasiu romanu. Dupa 1848, programele s'au facutu, pana estu-tempu, in limb'a latina. Testimoniile inca numai anulu trecutu au inceputu a se scrie in limb'a romana, in locu de cea latina. D'in programulu cestiunatu vedemu, ca in clas'a prima gimnasiale au fostu in anulu scolasticu espiratu 51 studinti; in clas'a II: 40; in clas'a III: 36; in clas'a IV: 23; in clas'a V: 24; in clas'a VI: 36; in clas'a VII: 22; si, in fine, in clas'a VIII: 19 studinti. Numerulu profesiloru este: 15. Cu bucuria vedemu luate intre obiectele de invetiamentu de esemenu lu g-e-o-m-e-t-r-i-c-u si liberu si exercitiile gimnastice.

* Destulu de reu facu acele comune cari, d'in caus'a nemultumirei lor cu una persona, ataca principulu. Noi amu cere numai amoverea persoanei, in carea nu amu avé incredere, dar' nu amu atacá nece una data principulu conservarei limbii si nationalitatii nostre.

Red. „Fed.“

c. e. Museulu fisicu alu acestui gimnasiu s'a imbogatitu in anulu trecutu cu unu numeru considerabilu de obiecte. — Tenerimea gimnasiale a avutu si una societate de lectura, carea in decursulu anului a tienutu 20 de siedintie ordinare si doue publice: un'a in 25 decembre intru memori'a fericitului Samuelu Vulcanu, fundatorulu nemoritoriu alu gimnasiului, alt'a in 14 iuniu. Bibliotec'a Societatii de lectura consta d'in 240 opere in 290 de volume. Numerulu tenciloru studentu, in comparatiune cu celu d'in anii trecuti, a scadiutu, de una parte d'in cauza ca s'a deschisu noulu gimnasiu la Bradu (in Zarandu), era de alta parte, — si acesta o accentuamu cu dorere, — d'in cauza ca multi — se duc pre la gimnasie magiare. Este tristu, ca se mai afla asta-di parenti romani cari, potendu a-si tramite coplii la gimnasie romane, i tramitu pre la cele magiare. Acest'a este una amortire daunosa a spiritului nationalu. Să speramu inse binele. In fine amu dorí ca, in asemene raporturi anuali, se vedemu tractata câte una cestiune d'in terenulu vastu alu sciintieloru: d'in filosofia d'in istoria seu literatur'a nostra nationala, d'in trecutul gimnasiului, seu ori-ce alte cestiuni sciintifice si folositorie. Aceste anuali aru fi atunci multu mai pretioase.

** (Subventiune). Ministrulu de cultu asemena comunei gr. cat. Colesci 160 fl. v. a. [pentru repararea basarecii sale.

** (In siedinti'a) de la 3. l. c. a municipiului Brasiovu se ceti protocolulu in limb'a romana si germana. Viedendu inse membri consiliului comunalo ca, prit esemene cetire dupla, s'ar rapí pre-multu tempu, decisera a alege doue comisiuni de câte trei membri pentru a verificá ambele protocale.

** (Una interesanta anecdota d'in Roma.) Episcopulu X. . . d'in Franci'a chiaru dejuná, candu intrá la dinsulu camerariulu papalu F. . . Dupa indatinatele salutari, episcopulu invitá pro monsignor F., ca se dejune cu elu — Ti-multumescu; nu potu primi invitarea, respunse monsignor F. . . ca-ci asta-di este di do postu si, afara de acest'a, am dejunatu dejá de done ori.

Sciri electrice.

Marsilia, 7 oct. Garibaldi a sositu aici la 10 ore noptea, si fu primitu de poporu cu mare entusiasmu.

Tours, 7 oct. Resistinti'a departementeloru cresce pre di ce merge; tieranii sunt resoluti a taiá prusiloru ori-ce succursu de proviantu. Organizarea armatei progresa. Prusii se paru a voif se strabata in Normandi'a; s'au luat degiá mesure de resistintia, vitele se transporta in centrulu Franciei seu in Angli'a. Cátu mai curundu voru sosí 10,000 trupe d'in Algeri'a. Zuavii papali au sositu degiá in Tours si voru formá unu corpu alesu cam de 6000 fetiori. — 10,000 garibaldisti au sositu in Chambéry. — In 6 oct. s'a intempratu la Bruyères una lupta, fara resultatu, intre 8000 prusi; generalulu Dupret fu ranitu; francesii s'atienura pusetiunea. Gardele nationale batura in Givres 2000 prusi. — Garibaldi a sositu in Marsilia.

Constantinopolea, 8. oct. Una deputatiune splendida va merge in Crimea spre a felicitá pre imperatulu Alesandru. Consiliulu ministerialu a decisu retragerea trupeloru d'in Sutorin'a.

Berolinu, 8. oct. (Oficialu.) Corny, langa Metz, 8. oct. Divisiunea Kummer fu atacata ieri dupa media-di la Voipy. Inimiculu fu respinsu pretotindenea cu mare perdere. In acelu-a-si timpu se luptara mai multe divisiuni pre partea drepta a Moselei. Perderile divisiunei Kummer si ale corpului 10 se urca la 500, perderile corpului 3 la 130 fetiori. — Capitulatiunea Metzului se accepta in totu momentulu.

Amiens, 8. oct. Gambetta a sositu asta-di d'in Parisu aici cu ajutorulu balonului. Mane demanetia va plecá spre Tours.

Tours, 8. oct. Constituant'a se va intruni in 20 oct., aici seu in Bordeaux.

Berolinu, 8. oct. Se accepta capitularea fortaretieloru Mezères si Soissons; intregu parculu de asediú a sositu inaintea Parisului. Timpulu la Parisu este frumosu.

Brussele, 8. oct. Principele Napoleonu a sositu d'in Londr'a aici si va plecá spre Wilhelmshöhe. — In loculu ministrului de resbelu Fourichon, care a demisiunatu, se va alege unu comitetu de aperare de 7 membri.

Londr'a, 8. oct. „N. Fr. Pr.“ anuncia sub reserva, ca guvernulu se ocupa seriosu de alian-tia pruso-rusesca, carea ar' avé de scopu si rezolvarea cestiunei orientale si stramutarea cartei europene.

Chartres, 8. oct. Unu corpu de franc-tireuri d'in Parisu imprasciara in Ablis 150 calareti prusesci si prinsera 60 calareti si cai. Primariulu d'in Artenay anuncia, ca in tienutulu seu

700-800 de franc-tireuri silira pre prusi a se retrage.

Florentia, 9 oct. Plebiscitului statului papalu fu predatu in presintia membriloru casei regesci.

Berolinu, 9 oct. (Oficialu.) In 6 l. c. 14.000 soldati francesi de linia fure respinsi spre Rambevilliers; Rémy si Nompatezize fure asaltate, cu care ocaziune 20 oficieri si 410 fetiori remasera parte morti parte raniti. Perderile francesiloru sunt de trei ori mai mari, 600 fetiori fure prinsi.

Viena, 9 oct. Thiers avu asta-di audientia la imperatulu; mane va pleca mai departe. Scirile d'in Nancy spunu, ca in 5 l. c. s'a intemplatu la Estiral una lupta in desfavorulu prusiloru.

Tours, 9 oct. Garibaldi a sositu asta di de-

manetia aici si a descacatu in otelulu prefecturei; fu cercetatu de membrii regimului. — Gambetta va sosi asta-di aici.

Brusselsa, 9 oct. St. Quentin, de-si este una cetate deschisa, resistu unui atacu aln prusiloru. Prefectulu chiamu pre poporu la arme, care se si aduna in masse mari. Baricadele d'in suburbiu s'au sustientu in decursu de cincii ore contra atacuriloru inimice. In fine, prusii se retrasera. Francesii avura ore-cari perderi. Prefectulu fu ranitu. Prusii avura perderi multu mai mari. Entusiasmulu e forte mare.

Florentia, 9 oct. Curtea de apelu d'in Lucca a decisu, a acusa pre Mazzini d'impreuna cu 114 complici ai sei d'in cauza conspiratiunei contra guvernului.

Genova, 10 oct. Italia ocupa confiniile francese pentru a impedece trecerea voluntariloru italiani.

Responu. Unui abonantu alu acestui diuaru DTa te plangi contra Consistoriulu gherlanu pentru denumirea respectivului protopopu incapabilu si immoralu, tramiendu-ni simplu una scrisore anonima. Daca n'ai curagiu de a te areta nece chiaru noue, apoi, cum voiesci ca noi sa punemu cc-va pretiu pre vorbe ce ni vinu d'in ventu? Asemene scrisori ni-ai potut tramite contra ori si cui. Deci mai multu curagiu.

Proprietariu si editoriu ALESANDRU ROMANU Redactoru respund. interim. IONU PORUTIU.

Tote ce nu convinu onor. p. t. emperatori. seu se va reprimi seu se va schimba cu alte marfuri: una dovedu despre cea mai stricta soliditate.

Una singura proba este de ajunsu

Spre a se convinge cineva despre pretiurile de totu etfine ale objectelor mai diosn insirate.

Tote marfurile se vendu sub garantiu a celei mai bune qualitati.

Unu asemenea assortimentu de objectele cele mai noue, mai practice, precum si luxurose, nu se afla in Viena; s'a portatu grigiu pentru tineri si betrani, incatu pentru unu pretiu bagatelu se otu afla pre alesiu presentele cele mai frumoze si mai potrivite pentru domni si domne, precum si pentru copii de ori-ce etate si stare.

Catalogulu pretiuriloru lu-va primi ori-cine gratis si prin epistola francata, indata ce si-va areta adresa a priariu; este deci unu avantaju forte mare pentru P. T. locuti ori d'in provincia a si prucura unu asemenea esemplariu, unde se pote vedu apriatu atatu pretiulu, catu si numirea totoruru objectelor, ce se afla in depositu. — Expedarile se facu seu prib postcapatiune [Nachnahme], seu prin tramitarea pretiului de-a-dreptulu.

Estra su de articii diferiti de cea mai noua fabricatiune.

Motto: Si marfa etfina pote fi buna!

Pielaria vienesa.

eminenta ca cea mai buna fabricatiune.

Tasece de mana pentru dame, cu cercu de otelulu, 1 buc. cr. 50, 75, 90, fl. 1, 1, 20; d'is cea mai fina pele de chagrin, cu lacatu secretu auritu, 1 buc. fl. 2, 2, 50, 3, 20, 3, 50, 4; acela-si cu puseariu (matate), fl. 3, 50, 4, 50, 5.

Cele mai noue punge de mana practice pentru dame seu domni, 1 buc. cr. 40, 60, 90, fl. 1, sortale cele mai fine fl. 1, 20, 1, 50, 2, 2, 50.

Portofolio practice, fl. 60, 80, fl. 1, 1, 50, sortu pre-fine, 1 bucata fl. 2, 2, 50, 3, 4, 5.

Portu-cigare, 1 buc. cr. 40, 60, 80, fl. 1, 1, 50, sortu pre-fine, fl. 2, 50, 3, 50.

Notitie, cr. 10, 15, 20, 25, pre-fine in pele, cr. 30, 40, 50, 80, fl. 1.

Punge de tabacu, cr. 40, 60, 80, fl. 1, 1, 20, 1, 50.

Tasece de calcatori d'in pele tare, cu lacatu, 1 buc. fl. 2, 20, 2, 50, 2, 80, 3, 50, 4, 50, 5.

Giamantane (colere) de dramu, nepenetrabile, cu cea mai buna imparti, 1 buc. fl. 2, 40, 2, 80, 3, 50, 4, 50, 5, 6.

Etichete pentru calcatori, imbricate in pele, si pocale 1 buc. fl. 1, 50, 1, 90, 2, 2, 50.

Manuscris de vera, pre-bune, de atia seu matase, pentru copii pana la 8 ani, 12 cr., pana la 15 ani 15 cr., pre-fine 20 cr., pentru dame 20 cr., pre-fine 25 cr., cu manichete 30 cr., d'in matase resucita 35 cr., mactiute pentru dame, pre-elagante, 35 cr., pentru domni 25 cr., pre-fine, 35 cr., matasa resucita, 45 cr., legatura pentru dame seu domni, ce se pote spela, fara lustru, 20 cr., se uita pre alesu si dupa gustu.

Cingutorie (brase) pentru dame si copii. Pentru copii, lustrate, 8 cr., dupa late 15 cr., pentru dame 25 cr., d'in pele chagrin; cingutorie pentru dame seu fetiite 35, 40, 50 cr. impreunatu cu matase 70, 90 cr. fl. 1.

Celu mai mare assortimentu de albumuri pre-fine:

Pentru 25 portrete, bine-ornatu, cr. 80, 80, fl. 1, ornamente pre-fine fl. 1, 50, 2, 3.

50 fln. cu impimatura de aur, cr. 90, fl. 1, 50, 2.

50 cu celn mai frumoze ornamente, fl. 2, 50, 3, 50, 4, 5.

100 si 200 portr. 1 bha. fl. 4, 5, 6, 8.

Exemplarie de luxu, fl. 10, 12, 15, 18, 20.

Album cu musica.

Fis-ce album, candu se deschide, canta done d'intro cele mai noue si pisente plase de fecu seu opere, cu tonni plina de tactu si placie. Ce surprindere placia pentru vizitatori, care d'iu curiositate, frundarindu prin Album, este totu-odata insacitu de musica. 1 buc. formatu micu, fl. 2, 50, 10, 50, 1 buc. formatu mare si lungu, fl. 11, 12, 1, buc. quartu mare, esemplarie de luxu, fl. 14, 15.

Cele mai fine telescope optice cu linte acromatice si cu potere chiaru de vedutu in departare de 1, 2 pana la 3 mila, fl. 4, 4, 50, 7.

Mappe de scrieru, cu incuatori, fl. 1, 1, 50, 2, acela-si, forte practice, cu intocmire completa, 1 buc. fl. 2, 50, 3, 50, 4, 5.

Necesariu pentru dame, prevedinte cu tota requisitu de cusutu, cu ornamente exterioru pre-fine, cr. 50, 80, fl. 1, 1, 50, acela-si, ornate de luxu, fl. 2, 2, 50, 3, 4, 5, 1 cutia cu 6 ace diferite de brodarie, cr. 15, 1 cutia cu 2 seu 4 ace de impimatu, cr. 10 si 20, 1 cutia cu 100 ace de cusutu aserite cr. 20, 1 carte de modele pentru nastu si brodarie cu 20 modele, cr. 3.

Diametatea pretiului de mai inalte. Una parochia vase, jagonulu celu mai nou, porcelanu francesu, cr. 40, 60, 80, fl. 1, 1, 50, sortu mai mari, fl. 2, 3, 4, 5.

Unu presentu practiculu si etfynu este noua gamitura de scrieru d'in bronzu versatu, constatoriu d'in 10 bucati, si adese: 1 biceteriu de orologiu, 1 calimaru, 1 tienistoriu de condeie, 2 luminariu (stematic) pentru scrieru, 1 termometru, 1 luminaru de mana, 1 amariu (scaparatoriu), 1 storgutoriu de penc. Tote sunt esentate forte frumoze si elegantu si costa numai 3 3.

Totu-una-data tragu atentiuona onor. locutori d'in provincia a supr'a despartimentulu meu de comisiuni; este uniculu de felulu acestu-a, si primesece si comisiuni mari si mice in ori ce privintia. Se recomanda deci la comandari numeroze.

Marfuri de jocu si jocuri sociale.

S'a avutu in vedere ori-ce copilu, tineru seu betranu, avutu seu seracu; in Viena nu se gasesce alta pravaliu, care se ofera unu assortimentu mai variu, si in care se vende cu pretiuri atatu de moderate. Diferite jocuri scientifice interesante pentru junimea studiosa, de asemenea si unu assortimentu immensu de jocuri noue socialii interesante pentru copii de tota etatea, etc., etc.

Conspectulu marfuriloru de jocu.

- Papuste imbracate pomposu,** 1 buc. 80, 50, 80 cr., 1, 2, 3, 4 fl.
- Papuste neimbracate,** 1 buc. 10, 20, 30, 40, 50, 80 cr. 1, 2 fl.
- Papuste mecanice fugatorie** si pitore, 1 buc. 70, 90 cr., fl. 1, 20.
- Jocuri de Lotteria si Tombola,** 20, 30, 60, 80 cr.
- Clocanu si campana,** 10, 20, 30 cr.
- Domino,** 30, 20, 50, 80 cr.
- Siachu,** fln. cu figure, fl. 1, 40, 1, 50, 2.
- Ponica (jocu),** 10, 20, 30, 40, 60, 80 cr.
- Jocuri de pacientia,** 20, 30, 40, 60 cr. 1 fl.
- Sifonuri de edicatu,** 20, 40, 60, 80 cr., fl. 1, 1, 50, 3.
- Jocuri de cuburi,** 30, 60, 70, 90 cr., fl. 1, 2, 3, 4.
- Aparate pentru desemn,** 30, 60, 90 cr.
- Cassete de lucrare,** 60, 80 cr., fl. 1, 1, 50, 2.
- Piane,** fl. 1, 50, 2, 3, 3.
- Posaune, trompete, tobe, violine, Guitarre, cimpole, harmonice, jocuri cu campana** si alte instrumente forte etfine.
- Jocari,** pentru copii mici nepreceptu, d'in lemn natural, seu d'in caucicnu, cr. 15, 25, 30, 50.
- Animale diferite** cr. 5, 10, 20, pana la fl. 1.
- Animale,** in forma naturala, cr. 30, fl. 1 pana la fl. 2.
- Alte lucruri de jocu,** in mti de esemplare, cr. 10 pana la fl. 4.
- Jocuri sociale,** de la cr. 30, 50 pana la fl. 2.
- Cele mai noue carti cu chipuri, cu seu fara textu,** 1 buc. 10, 15, 25, 45, 80, fl. 1. — Cu ajutorulu nouloru sifone de chipuri si de celulu, copii potu inventa o ceti, jocandu-se si fara nice una instructiune, 1 buc. fl. 1. Prin joculu cu noiele acelu de learu, copii potu inventa diferite lucruri de mana, 1 buc. cr. 90, fl. 1, 90, 2, 3.

- Globuri,** 1 buc. cr. 50, 80, fl. 1, 1, 50, 2.
- Laterna magica, unulta farmecatoria** este petrecerea cea mai placuta pentru tineri si betrani, 1 buc. cu 12 chipuri cr. 60, 80, fl. 1, 50, 2, 3, 4, pana la 5.
- Unu micu instrumentu, numitu pasere miraculoza,** cu care se pote imita caneciunu ori-carei paseri; acestia jocuri interesanta costa numai 25 cr.
- Laditia engleza cu instrumente,** implutu cu tota instrumentele trebuintose in casa, 1 buc. fl. 1, 1, 50, 2, 2, 50, 3, 4; acela-si mice pentru copii, cr. 25, 35, 60, 80, fl. 1.
- Jocurile Frubel-iane,** forte bune spre ocupatiune proprie, assortimentu mare, pentru copii si foto de ori-ce etate, 1 jocu cr. 80 fl. 1, 50, 2, 2, 50, 3, 3, 50.
- Tipografie, complete,** cu alfabetu si utensilile, pentru copii adulti cr. 85, fl. 1, 20, 2, 50, 3, 4, pana la 5.
- Una carte de insemnatu si chindisitu,** frumoza, cu 30 modele noue, cr. 5. — Si alte jocuri pline de invetiatiune, pre alesu. Jocurile diferite, impachotate in sticle, in sute de esemplarie, pentru fete si copii, 1 buc. cr. 10, 20, 40, 60, fl. 1, 2.
- Nonele artice pirtoecne de salonu** ofera una surprinzavaria, 1 buc. petrecere placuta, fara a lasa miron neplacutu, in assortimentu dere si una cr. 3, 5, 10, 15.
- Vetru de vetru, bucatarie, staule, pravailie, odai, salone,** cu sen fara intocmire.
- Teatru de copii,** cr. 30, 60, fl. 1, 20.
- Casa de pasturare,** cr. 30, 20, 30.
- Jocuri metamorfosice,** cr. 30, 40, 60, 80.
- Jocuri de ruleta,** cr. 35, 50, 80, fl. 1.
- Stoeci** cu masina de fugitu, cr. 60.
- Caru de focu** cu masina de fugitu fl. 1, 50, 2, 2, 80.

- Orologie de copii,** fln. de catatoriu, cr. 35.
- Alte sorte,** cr. 10, 15, 20, 80, 40.
- Pistole, carabine, puse cu efectu pocnitoriu,** 1 buc. cr. 20, 40, 80, fl. 1, 1, 50, 1, 50.
- Sabie de timichea,** cr. 20, 30, 40; de otelulu, cr. 90, fl. 1, 30.
- Assortimentu mare de jocuri magnetice,** cari nota in apa in directiunea magnetulu, 1 sticlula cr. 15, 20, 80, 80.
- Serviciu de porcelanu pentru cafea, thea (ciziu) seu bucate,** dupa marime, cr. 60, 80, fl. 1, 1, 50, 2, 2, 50.
- Cassetele farmecatorie, compuse nou, sant forte interesante si amuzante pentru ori-ce etate.** Este una casseta farmecatoria, cu diferite aparate de scumantoria complete pre d'in atatu, cu introducerea apriate, incatu ori-cine pote face cele mai frumoze scumantorie (a la Bascu) cu cea mai mare rafinetate. — Una casseta, dupa numeru aparaturu, fl. 1, 40, 1, 80, 2, 80, 2, 80, 3, 50.
- Panentulu si locutoriul sei,** forte de recomandatu pentru copii preceptu; este una cutia cu globulu panentulu, esentata dupa regula si toti locutoriul panentulu facuti cu coloru in portulu loru naturalu. Sub fiecare se ada numelu in trol limbu: costa numai 35 cr.
- Animale imbracate cu pele, forte durabile,** 1 buc. cr. 30, 50, 80, fl. 1, 1, 50, 2.
- Animale diferite,** cu voce naturala, cr. 50, 80, fl. 1, 80, 1, 50, 2, 2, 50.
- Equipage, cabriolette, sacre, confortabile** si alte carute, construite d'in timichea, forte durabile si frumoze angustie, tote in cai, cr. 30, 50, fl. 1, 1, 50.
- Fotografulu,** unu jocu petrecatoriu, prin care se pote produce fotografie adeverate, 1 buc. impreunatu cu avizieru cr. 20, 40.
- Joculu americanu de soldati,** seu trei bucati concentrate in unta. Este standardu libertatulu americanu, care servesece totu odata ca trompetu si postulu cu pocnitoriu, 1 buc. forte frumoza, 80 cr.

Una multime de alte jocuri si jocuri sociale, cari nu se potu tote numi, se potu afla cu aceste pretiuri numai si numai in depositulu subsemnatulu. — Listele pretiuriloru, cari sunt forte interesante; se impartu gratis.

A. FRIEDMANN in Viena, Praterstrasse Nr. 26.

(1-14)